

אָמַר - תּוֹכֵן עֲנִינֵי הַפְּרָשָׁה

א. הלכות קדושת הכהנים וישראל:

- א. איסור על הכהן להיטמא למת (מלבד שבעה קרובים).
- ב. איסור עשיית קרחת ושריטה, כצער על פטירת מת.
- ג. איסור גילוח פאות הראש והזקן.
- ד. איסור לכהן לשאת אשה שאינה ראויה לקדושת הכהונה.
- ה. מצוה על ישראל לנהוג כבוד וקדושה בכהנים.
- ו. קדושתו המיוחדת של הכהן הגדול ביחס לטומאת המת, (ובהלוות המת) ובנישואין (כא, יט-י).
- ז. מומים שבגוף הפוסלים את הכהנים מלהיכנס למשכן, ולהקריב קרבנות (כא, טז-כד).
- ח. איסור אכילת קדשים לטמא ולזר (כב, א-ט).
- ט. המותרים והאסורים באכילת תרומה וקדשים (כב, יז-יט).
- י. המומים הפוסלים בהמות מלהקריבן לה' (כב, יז-כח).
- יא. זמן הבהמה להקדש, ולשחיטה. ואיסור נותר (כב, כו-לג).
- ב. מצוות המועדים והחגים בימות בשנה וקרבתיהם:
  - א. אזהרה על השבת (כג, א-ג).
  - ב. הקרבת הפסח ביום י"ד ניסן, וקרבת ימי הפסח (ד-ה).
  - ג. מצות הקרבת קרבן העומר, ומצות ספירת העומר.
  - ד. הבאת שני הלחם מחיטה חדשה, בחג שבועות (חג הביכורים) עם קרבנותיהם (כג, טו-כא).
  - ה. הלכות הקציר - מתנות עניים: פאה ולקט (כג, כב).
  - ו. יום זכרון תרועה - ראש השנה (כג, כג-כה).
  - ז. יום כיפורים: התענית בו, קדושתו ומצוותיו (כג, כו-לב).
  - ח. דיני חג הסוכות - לולב, ומינוי, וסוכה (כג, לג-מד).
  - ט. סידור המנורה בכל יום, ולחם הפנים בשבת (כד, א-ט).
- ג. המשך הלכות התורה:
  - א. מעשה המגדף - החטא ועונשו (כד, יז-יט).
  - ב. דיני נזיקין של מכה אדם או בהמה (כד, יז-כב).
  - ג. קיום מצות עונשו של המגדף (כד, כג).

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אָמַר אֶל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אֹהֶרֶן וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לִנְפֹשׁ לֹא יִטְמָא בְּעַמִּי

(כ"א, א)

מבאר ה'חתם סופר' אמור אל כל תלמידי החכמים שמשולים לכהנים, שיתנהגו כ'בני אהרן' שישכינו שלום בין איש לרעהו, ויקבלו כל אדם בסבר פנים יפות, משום שהם התנאים הדרושים למשוך את לב האנשים לעבודת ה'.

אבל בד בבד צריך תלמיד חכם להיזהר שמא ירננו אחריו שהוא מתחבר לרשעים ולא ידונו אותו לכף זכות שעושה כן כדי לתקנם, ועלול להתחלל שם ה' ברבים חס ושלום. על כן נאמר 'לִנְפֹשׁ לֹא יִטְמָא בְּעַמִּי' שחייב להיזהר לא לטמא עצמו שעוסק בתיקון נפשות.

דבר העורך

כתוב בפרשה (כ"ב, ל"א): "וְשִׁמְרֶתֶם מִצְוֹתַי וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם אֲנִי ה'". וברש"י: **ושמרתם** - זו המשנה (ת"כ פרק ט, ג): **ועשיתם** - זה המעשה. ע"כ.

נאמר בגמרא (שבת סג): "אמר רב חנינא בר אידי, כל העושה מצוה כמאמרה - אין מבשרין אותו בשורות רעות, שנאמר: 'שומר מצוה לא ידע דבר רע'. אמר רב אסי ואיתימא רבי חנינא: אפילו הקב"ה גוזר גזירה - הוא מבטלה".

ראיית הגמרא מהפסוק: "שומר מצוה לא ידע דבר רע". היינו, לא רק שעושה את המצוה, אלא "שומר מצוה" - מצפה ומשתוקק לקיומה. זוהי המעלה של "מצוה כמאמרה".

בישיבת חברון שימש כראש ישיבה רבי אהרן כהן זצ"ל, רוב ימיו היו בייסורים וחלש מאוד. משקלו היה כמשקל ילד. ראש הישיבה, רבי יחזקאל סרנא זצ"ל, היה גיסו, וידע היטב את מצבו וחולשתו. הוא סיפר, כי בהזדמנות שאל אותו: "רבי אהרן, כיצד אתה מצליח לקום להתפלל, מהיכן אתה שואב כוחות להתרומם מהמיטה" (מתוך חולשה רבה)? השיב לו רבי אהרן: "באמת אין לי כח, אבל כאשר אני נזכר שצריכים ללכת להתפלל, זה מרומם אותי ממשכבי, מקים אותי".

"וְשִׁמְרֶתֶם מִצְוֹתַי" - זו ההכנה למצוה, התשובה למצוה. כשזוכים, ל"ושמרתם את מצוותי" מתקיים "ועשיתם אותם". ואמר רבי שלום שבדרון זצ"ל דבר יקר. על הפסוק: "וְשִׁמְרֶתֶם אֶת הַמִּצְוֹת" (שמות יב, יז) דרשו חז"ל במכילתא: "מצוה הבאה לידיך אל תחמיצנה. שאל רבי שלום, מדוע דוקא בפסוק זה משמיעה התורה את הכלל: "מצוה הבאה לידיך אל תחמיצנה" ולא במקום אחר? והשיב, כדי שמצה תהיה חמץ, אין צורך לעשות פעולה כלשהי בידים, די אם נניח את המצה ללא עסק. עיסה העשויה ממים ומקמח, אם לא עושים בה דבר, ממילא היא מחמיצה. לכן, דוקא כאן מרמזת לנו התורה ומדגישה: "מצוה הבאה לידיך אל תחמיצנה", לומר: דע לך כי כדי לקלקל מצוה ולהפסידה, אין צורך דוקא בעשיית פעולה שלילית. די אם אינך שומר עליה, היא נפסדת ומתקלקלת.

סיפר ר' ראובן קרלינשטיין זצ"ל (יחי ראובן): ר' רפאל הלל זצ"ל (ממייסדי סמינר "אור החיים" בבני ברק), אמר לי: שים ליבך, ב-19 הברכות שבתפילת שמונה-עשרה ישנן נוסחאות שונות, ספרד, אשכנז, נוסח האר"י ונוסח תימן. כמובן, כל נוסח יסודותיו בהררי קודש - אלו ואלו דברי אלוקים חיים, וישנם שינויים בנוסחאות. חוץ מברכה אחת ויחידה, שבה כל העדות שוות - "השיבנו אבינו לתורתך, וקרבתנו מלכנו לעבודתך, והחזירנו בתשובה שלמה לפניך, ברוך אתה ה' הרוצה בתשובה". הכל שווים - אותה תורה, אותה תשובה, וכולנו יחדיו בעבודה לפני ה'. והנה הבקשה אודות התורה היא: "השיבנו אבינו לתורתך". בכל הברכות אין את הלשון "אבינו" מלבד בסוף התפילה: "ברכנו אבינו כולנו כאחד באור פניך". וגם שם הנושא הוא תורה - "כי באור פניך נתת לנו ה' אלוקינו תורת חיים ואהבת חסד". ברוב הברכות האחרות אין "אבינו", לא ברפאנו, ולא בברך עלינו. ב"השיבנו" מתחננים לקב"ה בלשון "אבינו". מדוע? כתוב בדברי רבותינו הראשונים, כי אנו פונים לריבונו של עולם, ומבקשים לאמור: אתה אבא שלנו, וההלכה אומרת שאב חייב ללמד את בנו תורה. אם כך, תלמד אותנו: "השיבנו אבינו לתורתך". בברכת התורה מברכים: "ברוך אתה ה' המלמד תורה לעמו ישראל", לא "למד" תורה אלא "המלמד", כעת "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים".

”אָמַר אֶל הַפְּהָנִים בְּנֵי אֶהְרֹן... לִנְפֹשׁ לֹא יִשְׁמָא

בְּעֶמְיוֹ (כ"א, א) - סִיפּוּר

מובא במדרש (תנחומא ישן): למה נסמכה פרשת אמור לפרשת קדושים? אלא נאמר: 'וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִהְיֶה בָּהֶם אוֹב אוֹ יִדְעוֹנִי' (קדושים כ, כ"ז). ובא הנביא ישעיה ואמר 'כִּי יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם דְּרָשׁוּ אֶל הָאֲבוֹת וְאֶל הַיִּדְעָנִים' (ישעיה ח', י"ט).

אמר הקב"ה לישראל, אם יאמרו אליכם: דרשו אל האבות והניחו אלוקים שבשמים, אימרו להם: 'הלוא עם אל אלוקיו ידרוש בעד החיים אל המתים' (שם). ואם תאמר ממי נדרוש? הרי הוא אומר (דברים י"ז, ט): 'וּבָאתָ אֶל הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֶל הַשֹּׁפֵט', 'עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרֵךְ' (שם, י"א).

עוד מובא במדרש תנחומא: לפי שצפה הקב"ה שעתיד שאל למלוך על ישראל ולהרוג את הכהנים בנוב ולדרוש באוב וידעוני, אמר רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי: מלמד שהראה הקב"ה למשה דור-דור ודורשיו, דור-דור ושופטיו, דור-דור ושטריו, דור-דור ומלכיו. והראהו את שאל ובניו נופלים בחרב. אמר לפניו משה: 'ריבוננו של עולם! מלך ראשון שיעמוד על בניך יידקר בחרב?!' אמר לו הקב"ה למשה: 'ולִי אתה אומר?!' אמור אל הכהנים שמקטרגים על שאל שהרג נוב עיר הכהנים'. וזה שנאמר בסמוך לפסוקי אוב וידעוני: 'וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אֹמַר אֶל הַכֹּהֲנִים' (תנחומא אמור ב').

והנה הסיפור עם שאל היה כאשר באו הפלישתים במלחמה על ישראל, והיה שאל שריו בפחד גדול, מאחר ושמואל נפטר ולא היה לו את מי לשאול, וכן שאל עצמו לא שאל באורים ותומים מאחר שהרג את נוב עיר הכהנים, ולכן ביקש שאל מעבדיו שיביאו לו אשה בעלת אוב, כדי לשאול אותה.

אשה אחת מכל בעלות האוב נשארה וגרה בעין דור, והיא הייתה אמו של אבנר בן נר. לאחר שהסיר המלך את בגדי מלכותו מעליו, בא אל האשה מעין דור וביקש ממנה להעלות לפניו את שמואל הנביא. נבהלה האשה ושאלה בפחד: האם לא ידעת על פקודת המלך שאל שציווה להרוג כל מכשפה וקוסמת? אם יידע זאת המלך - יהרגני! נשבע לה שאל שלא יספר עליה לאיש, וביקש שוב לראות את שמואל. לא עבר זמן והורידה את שמואל הנביא באוב. זעקת האשה בעלת האוב החרידה את המלך: 'למה רימית אותי? הלא שאל המלך אתה?!' כיצד ידעה האשה כי המלך לפניו? - מפני שהמתים עולים לפני כל אדם ברגליהם תחילה ואחר כך בראשם, ואילו לפני מלך עולים הם בראשונה הראש ורק אחר כך הרגליים, מפני כבוד המלך.

לשמע זעקתיה הרגיע אותה המלך והבטיח לה שוב כי לא יאונה לה כל רע. 'את מי את רואה?' שאל שאל. והיא ענתה: 'איש זקן לבוש מעיל'.

כשראה שמואל את שאל, שאל אותו בתוכחה: מדוע הרגת אותי והעלית אותי לכאן? האם לא די לך שהרגת את הקב"ה, עומד אתה כאן עושה אותי כעבודה זרה?! כאחד שמכשפה העלתה אותו בכשפיה?!

הוריד שאל את ראשו והשיב לשמואל: צר לי מאוד. לא רציתי להכעיסך, אך הפלישתים עולים עלינו למלחמה, וה' הסתיר פניו ממני ולא עונה לי על ידי נביאיו ולא ע"י כהניו השואלים באורים ותומים, לכן קראתי לך כדי שתגיד לי מה לעשות.

ויאמר שמואל: אם ה' אינו עונה לך, מדוע קראת לי? הרי אמרתי לך שלא בנך ימלוך תחתך, אלא רעך הוא יהיה המלך על ישראל. וכיוון שלא עשית את ציווי ה' ולא השמדת את עמלק, ינצחו אתכם מחר הפלישתים ואתה ובניך תמותו בקרב. נבהל המלך ושאל: ואם אברח משדה הקרב, האם אמות? ענה שמואל: אם תברח ולא תילחם - תישאר בחיים, אבל אם מקבל אתה את גזר הדין ומוכן למות - מובטח לך ולבניך חלק בגן עדן כאן לידי. לשמע ההבטחה שתק המלך ויצא מבית בעלת האוב (אוצר אגדות נביאים עמ' קס"ז קס"ט).

לכן אמר ה' למשה שיאמר לכהנים שהיו מקטרגים על שאל את אשר קרה עם שאל, ושלא יקטרגו עליו עוד, כיוון שהקב"ה לא אוהב שמקטרגים על עם ישראל, אפילו על מי שחוטא, ובזה יותר יקרבו את עם ישראל שיעשו תשובה. ואפילו שמעשה שאל עוד לא בא לעולם, נצרך הקב"ה לומר למשה שיצווה את הכהנים לדורות שלא יקטרגו על אף אדם, שהרי משרתים הם לפני ה', ואין ראוי לאדם לשרת לפני ה' כשהוא מקטרג על אחרים.

הדבר בא ללמדנו שיש להיזהר ולא להקפיד על שום אדם ולא לקטרג על אף אדם. וישמע החכם ויוסיף לקח.

”וַיִּמְכְּרוּ בְּהֵמָה וּשְׁלָמָנָה וַיִּמְכְּרוּ אֶת אֶדָם יוֹמֵת” (כ"ד,

כ"א) - 'לעשות רצון אבינו שבשמים' - סִיפּוּר

בכל יהודי יש שני חלקים - הגוף והנשמה. הגוף הוא החלק הבהמי שבאדם, ואילו הנשמה היא החלק שנקרא אדם. וכל אחד צריך לשמוע לנשמה שלו ולתת לה את צרכיה - תורה, מצוות ומעשים טובים. גם הגוף ירוויח מזה, ועל זה אמרו במשנה (אבות פ"א, מ"ז): "כָּל יָמֵי גִדּוּלְתִּי בֵּין הַחֲכָמִים, וְלֹא מִצָּאֵתִי לַגּוֹף טוֹב אֲלָא שְׁתִּיקָה". דהיינו שגם הגוף ירוויח אם הוא יתן לנשמה להוביל בראש.

על זה אומרים בראש השנה "שנהיה לראש ולא לזנב", שהמילה 'לראש' היא ראשי תיבות 'לעשות רצון אבינו שבשמים', ואילו 'זנב' זה ראשי תיבות 'זו נפש בהמית'. שלא נתפתה אחר נפש הבהמית. זה נרמז בפסוק 'מכה בהמה', דהיינו מי שמכה את הבהמיות שבו ע"י תשובה ומעשים טובים - אזי ישלמנה, שהוא ישלימנה - הוא משלים בכך את עצמו. ולעומתו 'מכה אדם יומת': מי שמכה את הקדושה שבתוכו על ידי דברים אסורים וכדומה - יומת. לכן בכל מעשה, דיבור או מחשבה, נתבונן האם אנו מרחיקים את עצמנו מהקדושה או שמתקרבים לקדושה ולהשלמת נפשנו. וזה שאמר הפסוק (משלי י"א, י"ז): 'גִּמְלַל נַפְשׁוֹ אִישׁ חָסֵד', שעיקר החסד שהאדם צריך לעשות זה עם נפשו ולא רק עם גופו.

ומעשה באדם שנשתתק בידי וברגליו, הלך לבבא סאלי זיע"א לבקש ברכה שיתרפא משיתוקו, והובא אל הרב בכסא גלגלים. שאל אותו הרב 'האם אתה מניח תפילין והולך לבית הכנסת?' ענה האיש בשלילה.

אמר לו הרב 'אם כן, עדיף שתשאר כך. כיוון שאתה משותק - אתה פטור, ואם תהיה בריא - אתה חייב. הרי הקב"ה נותן לך ידיים כדי שתניח תפילין, ורגליים כדי שתלך לבית הכנסת'. ואז אמר האיש לרב 'אני מבטיח שאם ארפא - אני תפילין ואלך לבית הכנסת'.

הרב מיד אמר לו 'אז קום על רגליך', ומיד הוא קם ונעשה בריא ויהי לנס. ע"כ.

"עַד אֲשֶׁר יִטְהַר..." (כ"ב, ד) - סיפור

הסיפור מובא בפנקס חברה קדישא של עיירה בפולין, והתרחש בימי הרה"ק מאפטא. בעיר הסמוכה לעיירה, התגורר צורר יהודים משומד שעלה לגדולה ונעשה לאחד השרים החשובים. שר זה היה מצר מאוד ליהודי המקום, וכשהיו שרי המלוכה נפגשים עם המלך בעניינים שונים, היה אותו שר צורר מבאיש ריחם של היהודים, אחיו לשעבר. באחת האסיפות שהתקיימו בערב חג הפסח, קם אחד מהשרים, אף הוא שונא ישראל מובהק, וסיפר למלך כי בעיירתו יצאה נערה גויה לשאוב מים ולא שבה הביתה, ומאז נעלמו עקבותיה. לאחר חקירות ודרישות, סיפר השר למלך, 'התגלה' כי היהודים שחטו את הנערה כדי לערב את דמה במצות החג שלהם... למשמע הדברים הללו הזדעזעו כל הנוכחים, וחמתם עלתה בהם עד להשחית. עד מהרה ישבו השרים והעלו על הכתב גזירת מוות נוראה נגד היהודים. הכל היה מוכן כדי להוציא את הדברים אל הפועל. הדבר האחרון שהיו זקוקים לו היה חתימותיהם של כל השרים. דברי השר יצאו מעומק הלב, ואכן כל השרים חתמו על גזר הדין בשמחה בזה אחר זה, תוך שהם רואים בדמיונותיהם את היהודים עולים על המוקד ברחובה של עיר. ברם, כאשר הגיע תורו של השר המשומד לחתום על הגזירה, עברה עליו לפתע רוח טהרה ממרומים, ובמקום לצרף את חתימתו לחתימת השרים האחרים, ולהוציא לפועל הגזירה נגד היהודים, שנואי נפשו - קם השר ההוא והכריז לפני כל השרים כי היה לא תהיה: 'הרי יודעים אתם ששורשיי נעוצים בעם היהודי, ולכן רק אני יכול ומוסמך להעיד בפניכם בעדות גמורה שההאשמה זו שהנכם טופלים על היהודים הינה שקר מוחלט ומגוחכת מיסודה!'

השר המומר האריך לפני עמיתיו על חומרת איסור אכילת דם אצל עם ישראל, והסביר כי מסיבה זו לא יעלה על הדעת שהם יעשו דברים כאלה וישחטו ילדים כדי להשתמש בדמם לאפיית המצות שלהם. דברי השר שיצאו מעומק ליבו, שכנעו את המלך והשרים באמתותם, ובפרט שידעו כי המשומד, שדיבר הפעם טוב על ישראל והיפך בזכותם, הוא בעצם שונא מושבע של אחיו היהודים, ואינו חשוד להמליץ טוב בעדם... גם המלך עצמו סבר שהוא דובר אמת, וביטל את הגזירה.

והי אחרי הדברים האלה, ניצתה באותו משומד אש קודש! המצוה הגדולה שהזדמנה לידי להציל את אחיו מכיליון, הבעירה בו ניצוצות נעלמים, וליבו החל משתוקק לחזור לעמו ולהתקרב לה' ולתורתו.

ברם, לאחר הרהור נוסף, היה נראה לו הדבר כבלתי אפשרי, היות שלאחר השתמדותו עזב את אשתו ובניו הכשרים שהיו לו, נשא אשה נכרית ונולדו לו ממנה ילדים. המצב היה נראה לו כמעוות לא יוכל לתקון, במיוחד לאור העובדה שהאשה והילדים הגויים היו אלה שהסיתוהו להתרחק ממקור מחצבתו. למרות כל הספיקות והלבטים, התגברו בליבו גם ניצוצות האש, והגם שהמצב נראה היה בעיניו כאבוד, החליט בכל זאת לנסוע אל הצדיק מאפטא ולהיוועץ בדעתו, שימצא לו דרך נכונה שבאמצעותה יהא באפשרותו להתקרב לאלוקיו. עוד באותו לילה הגיע המשומד לביתו של הרה"ק מאפטא. בראות הצדיק את פני המשומד הנודע, צורר היהודים, נפל עליו פחד, בחושבו כי מי יודע איזו צרה חדשה הוא מתכנן. הרב מאפטא ניסה להתחמק ממנו, והתנצל לפניו כי הוא זקן וחלוש, ובשל השעה המאוחרת לא יוכל לקבלו.

אולם הלה לא נע ולא זע ממקומו, והתחנן בפני הצדיק שישמע את דבריו. לאחר שהתבונן קמעה בפניו, וראה בו סימני תשובה, הבין כי לא דבר ריק הוא, ונתן לו רשות הדיבור. הלה החל לספר בלב קרוע ומורתח את השתלשלות העניינים, ואמר שגמר בדעתו לשוב בתשובה שלמה ולעזוב את דרכו הרעה, אך אינו יודע את הדרך כיצד לבצע זאת, עקב היותו נשוי לאשה גויה ומאחר שיש לו כמה בנים ממנה.

הרב מאפטא קיבל על עצמו לעסוק בתיקונו של אותו משומד, ואמר לו דברי עידוד ונחמה. 'אם תרצה לשוב בתשובה באמת, תצליח גם במשימה קשה זו', אמר הרבי.

הרב מאפטא נתן בידו דרך תשובה ותיקונים וציווה עליו להתחיל להתנהג בהם מיד. והנה, לא עברו שבועיים ימים והעיר נסערה מאוד, בהגיע הידיעה שביטול של המשומד עלה באש, והאשה עם ילדיה נשרפו חיים, ולא נותר מהם זכר. המשומד לשעבר התבשר כי תשובתו נתקבלה, ומעתה יכול הוא לשוב אל אשתו וילדיו הכשרים. ואכן כך עשה והפך לבעל תשובה גמור. אפשר ללמוד ממעשה זה עד היכן מגיע כוח התשובה. המשומד ההוא, הגם שהרבה לחטוא ולהרשיע ונפשו הייתה פגומה ומלוכלכת מאוד, עם כל זאת נשארה נקודת היהדות שלו טמונה עמוק בתוך ליבו, וכשעשה את המצווה הגדולה בהצילו את אחיו ממוות - הצליח לעורר נקודה זו למרות שהיה שקוע בעוונותיו.

ואמר הגר"א שגם משומד השקוע בטומאתו עד צוואר, ייתן בסופו של דבר דין וחשבון על שלא קיים 'עירוב תבשילין'. וכך כתב הרמב"ם (באגרות): 'צריך האדם לידע עיקרי הדת, והוא, שירבעם בן נבט והדומים לו, נפרעים מהם על עשיית העגלים וביטול עירוב תבשילין'. ואם המומר שירד לדיוטה התחתונה הצליח לשוב לאלוקיו בלב שלם, כמה גדול כוח התשובה!

[ברכי נפשי]

"וְקִדְשְׁתוּ בִּי אֶת לֶחֶם אֱלֹקִיךָ הוּא מְקַרֵּב..."

(כ"א, ח) - מדוע שתק רבנו תם

הנה ה'מרדכי' בגיטין (סימן תס"א) כתב: מעשה בכהן אחד שיצק מים על ידו של רבנו תם. הקשה לו תלמיד אחד לרבנו תם, היאך מותר דבר זה, הלא המשתמש בכהונה - מעל, והשיב לו רבנו תם שאין בהם קדושה בזמן הזה, מפני שכשאינ בגדיהם עליהם - אין כהונתם עליהם. והקשה התלמיד לרבנו תם, אם כן - כל מיני קדושה לא ליעבד להו לכהנים, ושתק רבנו תם.

והנה ה"ט"ז (או"ח סימן קכ"ט ס"ק ל"ט) כתב ששיטת רבנו תם, שהותר לאותו כהן ליצוק מים על ידו, לפי שהיה נוח לו (לכהן) לשמשו ולשרת בקודש את רבנו תם, וזוהי קדושתו. וכל דניחא ליה לכהן לשמש - שרי. וכשם שמצינו לעניין שביתת בהמתו, שהתורה מצווה את האדם 'לִמְעַן יִנּוּחַ שׁוֹרְךָ וַחֲמֹרְךָ' בשבת, אולם ברור שאין למנוע מהבהמה ללעוס עשב בשבת, שכן דרך מנוחתה, כך האיסור להשתמש בכהן אינו אלא כאשר אין לכהן תועלת מכך. אולם תלמידו של רבנו תם ודאי שאב הנאה מרובה מהזכות הגדולה שנפלה בחלקו לשמש את רבו הגדול, ועל כן רשאי היה רבנו תם להשתמש בו. מעניין לציין את המשך דברי ה"ט"ז, המבאר כי רבנו תם עצמו לא השיב לתלמידו תשובה זו משום ענוותנותו, שכן רבנו תם לא רצה לומר לתלמידו כי יכול הוא לשרת אותו משום שהוא תלמיד חכם. לעומת דעתו של ה"ט"ז שניתן להשתמש בכהן דווקא כאשר נגרמת לו הנאה מכך, סובר ה'מגן אברהם' (ס"ק ע"ה ועיין באה"ט אות פ"ג) כי רצונו של הכהן זהו כבודו, ורשאי הוא לשרת כל אדם גם אם לא נגרמת לו טובת הנאה מכך. להלכה, כתב ה'משנה ברורה' (ס' קכ"ח ס"ק קע"ה) כי יש להקפיד שלא לבקש מכהן סיוע בחינם לעשיית מלאכות בזויות. כמו כן, גם שימוש בכהן לצורך מלאכות שאינן בזויות, לכתחילה יש להחמיר כט"ז. אמנם, לגבי כבוד הכהן רשאי הוא למחול עליו, כגון שלא לכבדו בנטילת ידיים להקדימו לפני כולם. ויש לדעת האם במקרה של כהן קטן שאמו מבקשת ממנו להוריד את פח האשפה, יתכן שתפקיד כזה לילד קטן בבית זה לא ביזיון. ואפילו א"כ, מאחר ויש לו מצות כיבוד אם, אולי זה דוחה מצוות 'וקדשתו' שאוסרת דרך ביזיון?

היהודי קידש וברך, וכשקרב את היין אל פיו, חשב בלבו: 'מי יודע איזה טעם מיוחד יש ליין ששווי 800 שקלים'... הוא לגם מהיין ו...אכזה! טעם חמצמץ מילא את פיו. 'היין חמוץ'... הרהר לעצמו, 'האם הוא כשר לקידוש?? ה'שולחן ערוך' פוסק (שם ס"ג) שאם יש טעם יין - הוא כשר, והטעם של יין זה - עדיין טעם של יין בו, החמיצות שלו גבולית. ידי חובת קידוש יצאתי, אבל לא בהידור'... הוא שמח על קיום המצוה, אבל קשה היה לו להשלים עם העובדה ששילם מאות שקלים על יין חמצמץ.

כששב לביתו ישב וכתב מכתב ליקב המייצר את היין היקר: 'שמחתי לשלם 800 ₪ כדי לקיים את מצות קידוש, אבל לא יעלה על הדעת שבעד סכום כזה אקבל יין חמצמץ. לא מתאים ליקב מכוון כשלכם! כעבור זמן מה הגיע אליו נציג של היקב. הוא טעם את היין, ואמר לו: 'אתה צודק, מגיע לך יין טוב וגם פיצוי'. מה היה הפיצוי? כלל לא רע... ארגז ובו שנים-עשר בקבוקים, כל אחד בשווי 800 שקלים... אמר אותו יהודי לעצמו: "אני רציתי להדר בקידוש לשבת אחת, והקב"ה זיכה אותי להדר בקידוש שנה שלמה"...

העלון טעון גניזה

בברכת התורה

"לְאֶדָם מַעֲרָכִי לֵב וְחַמָּה מַעֲנֶה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת

מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף: הרב מאיר נסים בן כמסאנה מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: יעקב ישראל בן גלית נפתלי בן רחל: אברהם בן שמחה: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רחל) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעמה: רחל בת שמעון: דליה בת חיים הגר בת אהרן והרטה: כותון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמיהה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן שושנה נוואל בת שדורה.

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה גילי בלומנר (יוצר תמונות AI). אלעזר בן שמחה

זיווג הגון: ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: בתי בת אסתר: זהבה בת אטו: תמר בת פאולה

לרפואה:

אהרון בן רחל: משה בן רחל: מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עזר בן הר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה אילנה לאה בת ציפורה רחל בת נארה: רות בת לינה: מירית בת רחל לימור הודיה, ושרונה בטת תורן יפה: תהילה בת סיון

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלמית רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס ויקטוריה תקוה בת רינה: דניאלה בת עופרה מאיר יעקב בן רחל: הילה בת ישראלה אושר בת אורנה: מירי בת סוזן

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

"שֶׁבֶת הוּא לָהּ בְּכָל מוֹשְׁבֵיתֵכֶם" (כ"ג, ג) -

לכבד את השבת - סיפור מדהים

בהוצאות שבת האיש הירא אפילו אם הוא צריך לאחרים אם יש לו מעט משלו צריך לזרז עצמו לכבד את השבת ולענגו כי לא אמרו (שבת ק"ח). עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות אלא למי שהשעה דחוקה ביותר, ואמרו ז"ל (ביצה ט"ז). כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה חוץ ממה שמוציא לכבוד שבתות וימים טובים וראש חודש ותלמוד תורה.

ודורשי רשומות אמרו, הכל קצוב מתשר"י חוץ מתשר"י נותרין תורה שבת ראש חדש יום טוב, וכל אשר יוציא לכבוד שבת הן מעט הן הרבה כל אחד לפי שיעורו מן השמים כופלים לו. ועוד סימן לדבר בלשון המשנה יציאת השבת שתיים שהן ארבע, שם רמז כי השתיים שיוציא יוכפלו לו והיו לארבעה.

ואמרו רז"ל (שבת ק"ח). המענג את השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים שנאמר (ישעיהו נ"ח, י"ד): 'וְהָאֲכָלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אֲבִיךָ'. ולכן המענג את השבת נותנין לו נחלה בלא מצרים מדה כנגד מדה לפי שהוא מענג את השבת שהוא דוגמא לעולם הבא שממנו סוד הנשמה לכן נותנין לו נחלה בלא מצרים דאילו בששת ימי החול זוכה האדם על ידי מעשה המצוות והתפלה לקנות נפש רוח נשמה מן העולמות שהם בבריאה יצירה ועשיה (עיין בתקוני הזוהר תיקון ו' ותיקון ע').

את הסיפור הבא הביא הרב גואל אלקריף שליט"א (בספרו 'שש באמרתך'): שמעתי מיהודי אחד שהיה זקוק למנוחה, ויצא מביתו לשבות את השבת ב'צימר' ביישוב מרוחק. הוא הגיע למקום ופתח בהכנות לכבוד שבת קדש, ואז התברר לו ששכח להביא עמו יין לקידוש... הוא החליט לפנות אל המשכיר, שהתגורר בוילה גדולה בקומה שמעל הצימר: "אין לי יין לקדוש, אולי יש לך בקבוק יין?" אך בעל הבית השיבו: "מדוע לא תקדש על פת"?... והאורח הסביר: "לשיטת רבנו תם - אין לקדש על פת כלל, (כמובא במשנה ברורה סימן רע"ב ס"ק ל"ב), וגם לדעת הרא"ש שאפשר לקדש על פת, ומרן המחבר פסק כמותו (ש"ע או"ח שם ס"ט), האפשרות לקדש על חלות היא רק כשאין יין באותה העיר. וגם זה הותר רק בלילה, כשאומרים את כל נוסח הקידוש, וניכר הדבר שמקדשים על הפת. אבל ביום, הרי אין בקידוש יותר מברכת 'המוציא', ולא ניכר בזה שמקדשים על הפת, כי זה נראה כמו סעודת שחרית של כל יום חול, שנוטלים ידיים ומברכים 'המוציא'".

שמע בעל הבית את דבריו, ואמר לאורחו: "אילו היה לי בקבוק יין פשוט או בקבוק מיץ ענבים, הייתי נותן לך בשמחה ללא תשלום. אך יש לי רק יין ששווי כ-800 שקלים לבקבוק, אותו אין לי אפשרות לתת לך בחינם. אם אתה רוצה - אתן לך, אבל תשלם לי 800 שקלים". שמע האורח את דברי בעל הבית והרהר: מצד אחד מדובר בסכום עתק, אפשר לרכוש בו עשרות בקבוקי יין ומיץ ענבים, אבל מצד שני - חושבני שעליי להדר במצות קידוש. אם הידרתי בנופש - שיהיה הכי טוב, אם הידרתי בצימר - שיהיה על רמה, אם פינקתי את ילדי והשקעתי כסף בקניית ממתקים כל כך טובים - רק במצות קידוש לא אהדר? פה אסתפק פתאום בקידוש על פת, שאינו לכתחילה, ובקידוש של יום אפילו לא בדיעבד?!... הוא קיבל על עצמו להדר גם במצות קידוש, ועשה מעשה. הוא פנה אל בעל הבית ואמר: "אני רוצה להדר במצות קידוש, נא הבא לי בקבוק יין מהיינות שיש לך, ואם צריך לשלם עליו שמונה מאות שקלים - אשלם". הגיע זמן הקידוש, היהודי מזג את היין היקר לכוס, בעודו מהרהר לעצמו כי זו לו הפעם הראשונה בחייו שהוא עושה קידוש מהודר כל כך...